

בעוד יומים בחירות להסתדרות -

הייתי בשלוש עשרה השנים הראשונות מזכיר הכללי של ההסתדרות, ואני במידה רבה אחראי

למבנה ההסתדרות וחוקתה הנוסדת על מרכזיות קיצונית אבל מאז נשחזר התנאים.

הצבור קטן, כמעט כולו מעור אחד: חלוצים מיוצאי מזרח אירופה. הוועד הפועל מוכר

לכלם ומקובל כאבטוריסה עליונה ע"י כל החברים כמעט מאז גדל המספר - הנענה ל-

900,000, צבור מגוון לפי עדות, לפי מעמד בצבור, לפי השכלתו ולפי מנהגיו.

הרכוז אינו הולם הכמות הגדלה ולא טיבו של הצבור שהשחנה. ודרושים שינויים

אין אבטוריסה לא לזה"פ, לא למועצת הפועלים ולא לוועדי הארגונים שנבחרו אי-פעם ודרוש

שנוי יסודי במבנה, ארגונים מקצועיים אבסטרקטיים. בחירות אחת לשנתיים בכל ארגון -

לא מנגנון מיושן, אלא נציגים מוכרים. להסתדרות בחירות אחת לשלוש שנים - לא יחד עם

הכנסת. מבקר ההסתדרות - כמבקר המדינה - נאמן על כולם, ולכן נבחר לא ברוב פלוס

אלא לפחות ב-75%.

עקירת הבורות בין חברי ההסתדרות כמו שנעשה בצבא.

מה קרא במפא"י ומדוע הופיעה רפ"י?

מדוע שללתי המערך -

(1) השט מסעה - לא מערך לאחדות מועלי א"י - אלא קואליציה של שתי מפלגות נפרדות.

(2) קואליציה משונה שלא היתה אף פעם.

להסתדרות - רשימה אחת - ושתי סיעות - זוהי אונאת הכוח.

לכנסת - רשימה אחת וסיעה אחת - אבל שוב קואליציה שהמיעוט מחייב את הרוב

ולא להיפך.

המה דינה של הקואליציה הנוכחית - בסעיף הבחירות: כל סיעה חפשיה לפי עמדתה

לפי הקואליציה, כלומר סיעות המיעוט - אה"ע ומפד"ל, - הפעם הפכו חסרי-כל הסיעות

הקטנות מחוץ לגדולה - היא כפופה לדעת המיעוט. כפייה לקבל דעת המיעוט - זהו חידוש

שאיני מקבל.

אמונתי היסודית מאז בואי ארצה.

מאז בואי ארצה עסקתי באיחוד. הרצאתי הראשונה בוועידת היסוד של מפלגת

פועלי ציון (לפי 56 שנה) על אחדות-עליה מספר ישראל שוחס בזכרונותיו בספר השומר.

מאז לא נשתנתה דעתי, הבדלי הדעות פרי החוץ, הרגלי הגלות - המקוריות הארצישראליות.

ההתלכדות פרי הסציאות הארצישראליות. (הניגוד בין הפה"צ ופועלי ציון פיר חו"ל - פה

עשו כולם אותה המלאכה. מלחמה על עבודה עברית, על שמירה עברית, על שפה עברית, על

שויון האשה, על החיטכות עובדת (עד אז רק בעלי רכוש החישבו - 1907 נכנסה ההסתדרות

הציונית לטרה הפעולה המישבת עד אז היתה זאת פיקא, מקא והון פרטי.

רעיון האיחוד התגבר - בגדודים היהודים בימי מלחמת העולם הראשונה. המדובר על

הגדודים המתנדבים שכאו מהארץ ומאסריקה (מאנגליה בא גדוד מגויסים ע"י המדינה)

נפגשו שלוש החטיבות פוע"צ, ב"מ (ברל ויבנאלי) ואחדים מהפה"צ.

קראתי מאמרו של ברל בקובץ בעבור לקראת הימים הבאים.

הפה"צ ברובו נגד - חיכה לאניה מחו"ל של צ"צ שיהפכו אותו לרוב וכעבור שנה

- הקמת ההסתדרות - שלב שני של איחוד פרי החערות הא"ית, בשנת ה-30 הכיר הפה"צ -

בחוסר הסעם בקיומו אצטצט הנפרד ושתי המפלגות התמזגו - מפא"י. זה הביא לידי

הגמוניה של הפועלים בישוב ובתנועה הציונית.

ע"י כך שתנועת הפועלים בארץ לא הלכה בדרכי תנועת הפועלים בחו"ל (בחו"ל התבדלות

מעמדות בועד ופוע"צ שמאל) בארץ - הפועל נוסא דגל כלל-האופה, והבעלי בתים מתכדלים.

הרצאתי במועצת המפלגה בכפר יחזקאל כח" סיוון תרצ"ב 1932 (מאמרי בהפה"צ 8.4.32

גליון 24).

בהרצאתי "המסבר בציונות והנועת הפועלים" בכפר יחזקאל כח' סיון אסרתי:

"הציוניות הכללית פשטה את הרגל, הציונות הבעלביתית, היוותה עד היום רוב מנין ורוב בנין בהסת' הציונית ושימשה מסען עיקרי לטנועה, והולכת ומתרוקנת מהכנה הלאומי ונהפכת לציונות של אינטסנט מעמד, - נכס יקר לציונות הכללית אהיה אשר לא מידי הפועלים בא לא, ועליו היתה גאווהם "רעיון כלל ישראל" - הפועל היהודי בגולה התיחס בחשד או בהתנגדות לרעיון כלל ישראל - הפועל בארץ לא הלך בדרכי רבים מחבריו בחו"ל ולא רק נתן יד אלא עמד בראש הפעולה לארגון הלאומי הכללי, כי ראה עצמו אחראי לגורל העם כולו (הפח"צ, גליון 34, 10.7.32) (המסבר בציונות והנועת הפועלים) והסתתי המסקנה שעלינו להיות רוב בהסת' הציונית ועורך הפח"צ מחה מלים אלה.

הלכתי לפולין לארגון כל הסתדרות א"י העובדת לקראת קונגרס ל"ו - ואם כי בשנת 1933 גברה הריאקציה בעולם - באנגליה נפלה ממשלת הפועלים ובמקומה באו השמרנים, בגרמניה הסתלט היסלר ובמזרח אירופה גברה התנועה הרביזיוניסטית נחלה העונתנו נצחון מכריע בקונגרס היה' (1933) במרג.

לקונגרס יז קיבלו 25.810 קולות מתוך 233.730, 69 צירים מתוך 240. לקונגרס יח' קבלנו 276.058 מתוך 535.113, 132 צירים מתוך 316 והיינו לסיעה הגדולה ביותר.

לאחר ששלשה חברינו נבחרו להנהלה בירושלים - משה שרת, אליעזר קפלן ואנכי

הרצאתי בועידת ההסתדרות בתחילת 1934 שיש שני חנאים להסתתפות פועלים בהנהלות ההסתדרות הציונית: א) נאמנות ליעוד מעמד הפועלים, ב) נאמנות ~~אחר~~ ליעדי האומה כולה. אין ב"כ הפועלים יכול לשמש ההנהלה כשליח האינטרסים של צבור הפועלים בלבד, אם אינו יכול לשמש צרכי התנועה כולה ולראות עניני העם כולו כעניני ההנהלה ולהיות שליח העם כולו בענין הנוגע לכלל האומה - אין הוא רשאי להכנס להנהלה. "לגורל העם אנו אחראים ושליחותו אנתנו עושים", ומאני מאמין זה לא זזתי כל ימי עד שקמה

המדינה, ומאז קמה המדינה עד היום הזה. בקונגרס העשרים, בשנת 1937 הושמעה בפעם הראשונה הצעת הוועדה המלכותית על הקמת מדינה יהודית על בסיס חלוקה בינינו, נחלקו הדעות. אני הייתי בעד וידידי הקרוב ביותר, ברל כצנלסון היה נגד, זה לא המחית החברות והידידות בינינו. ואחרי וויכוח רב נתקבלה החלטה מוסכמת כי "הקונגרס מיפה את כוחה של ההנהלה לנהל מו"מ לשטם בירור החוכן המסוים של הצעת הממשלה ליסוד מדינה יהודית בא"י, ואם הסתכם הכנית מסוימת ליסוד מדינה יהודית חובא ההצעה לקונגרס שיבחר מחדש לשטם דיון והחלטה".

אולם ממסלת צ'מברליין ביטלה את תכנית החלוקה, ובמקום זה פרסמה בשנת 1939

במאי את הספר הלבן.

באותה שנה פרצה מלחמת העולם השנייה עם פלישת גרמניה לפולין ביום 3 בספטמבר.

במגישה שהייתה לי 5 ימים אחרי זה עם ראשי ההגנה אמרתי: "בעמדנו עכשיו על סף המלחמה

עלינו להבהיר לעצמנו את הדרך בה נלך והמסרה לה נשאף. מלחמת העולם הראשונה הביאה

לנו הצהרת בלפור. הפעם עלינו להביא לידי מדינה יהודית. מטרחנו הפעם אינה יכולה

להיות נוסחה, ולו תהא המשוכללת והאידיאלית ביותר. הפעם עלינו לחתור לקראת ביצועה

של עובדה: עובדה של מדינת יהודית. והדבר הסני שהמלחמה מטילה עלינו הוא - הקמת

צבא יהודי. - ואמנם אחרי מאבק של ארבע שנים קם החו"ל - כפי שקראנו אז לבריגדה,

חטיבה יהודית לוחמת.

ואשר לספר הלבן אמרתי: עלינו להלחם בספר הלבן כאילו לא היתה מלחמה, ועלינו

לעזור לאנגלים במלחמה נגד היטלר כאילו לא היה ספר לבן.

הלכתי לאמריקה ובוועידת כל ארגוני הציונים באמריקה במאי 1942 במלון בילטמור

נתקבלה התכנית לדרוש בסוף המלחמה הקמת קומונוולטס יהודי כפתרון היחיד של בעית העם

היהודי, ולאחר שחכנית זו נתקבלה באמריקה היא נתקבלה גם באנגליה, בדרום אפריקה

ובכל שאר הארצות שלא היו כבושות בידי הנאצים, ואז הבאתי תכנית זו לוועד הפועל הציוני שנחאסף בירושלים, באוקטובר 1942 (לפני 23 שנה), והוא הפך אותה לפרוגרמה הציונית הרשמית. בועידה כפר ויתקין של מפא"י שנחכנסה כעשרה ימים אחר הוה"פ הציוני אשרה א תכנית זו בניגוד לסיעה שקראה לעצמה בשם אה"ע, לאחר שנחפלה מהמפלגה. בשנת 1944 עמד להתכנס בלונדון קונגרס פועלים בינלאומי בהשחלפות פועלי ברית הארצות וארצות הברית, בוועד הפועל של ההסתדרות שהתכנס בפברואר 1944 לבחור צירים לכועצה הציעה מפלגתנו לחייב את משלחתנו לתמוך בקונגרס זה בתכנית הפוליטית של ההסתדרות הציונית - כלומר תביעת קומונוולט יהודי בא"י. סיעה ב', השומר הצעיר ופועלי ציון שמאל התנגדו לכך.

בקונגרס הציוני הראשון שלאחר מלחמת העולם השנייה בדיצמבר 1946 הציע אליעזר פראי בשם השה"צ (עדין מפ"מ לא הייתה קיימת אז) "התנועה הציונית תדרוש את שיתופן של בריטניה, ארצות הברית של אמריקה וברית המועצות בחזרת נאמנים מטעם האו"ם על א"י". הצעה דומה לזו, בנוסח שונה קצת, הציע גם בן-אהרון בשם אה"ע ופועלי ציון שמאל. אולם הרוב קיבל תכנית בילסמור.

במאי 1947 הוזמנתי על ידי ציוני אמריקה לבוא למועצה עצרת האו"ם שדנה על בעית א"י ועמדה לבחור משלחת לבדוק בעיה זו. נפגשתי שם עם הציר הסובייטי גרומיקו. הוא השמיע בעצרת האו"ם נאום שהפחיע את כל העולם. הוא אמר: "יהא זה בלתי צודק אם לא נחשב בשאיפה זו של היהודים למדינה משלהם ונשלול מהעם היהודי את הזכות להגשמת שאיפה זו. שלילת זכות זו מהיהודים אין להצדיק, ביחוד אם נביא בחשבון כל מה שעבר עליו במלחמת העולם השנייה".

וכשהוצאתי בשובי לארץ באספת הנבחרים במאי 1947, לפני בוא ועדה החקירה של או"ם לארץ וספרתי על דברי גרומיקו - המשיך השה"צ להלחם על מדינה דו-לאומית,

וסיעה ב" או אחדות העבודה, כפי שקראו לעצמם אז דרשה מנדט בינלאומי (כלומר כנדס בריטי אמריקני ורוסי) במקום המנדט הבריטי בלבד.

וכשנתאסף הוה"פ הציוני באבגוסט-ספטמבר 1947 ונתפרסם הדו"ח של הוועדה,

ורוב הוועדה הציע מדינה יהודית על בסיס של חלוקה הצביעה משא"י ורוב הוהפ"צ בעד מדינה, ומפ"כ, אחדות העבודה והרוויזיוניסטים הצביעו נגד.

ורק לאחר שעצרה האו"ם החליטה ב-29 בנובמבר ברוב של יותר משני שלישים,

ובתוכס ארצות הברית וברית המועצות - הסכימו בסוף גם מפ"מ (אז השח"צ והקבוץ המאוחד היו כבר מאוחדים במפ"מ) ליסוד המדינה, אבל הגישה הסקפטנטית שציננה שני קבוצים אלה לא נפסקה גם עם הקמת המדינה. ונסיה זו נחגלתה כשבאנו להקים צבא הגנה לישראל.

חנאי להיות שר בטחון.

השומר - ההגנה - צה"ל - הוויכוח - מלמ"ח - הפורשים - לחי ואצל - תמיכה יצחק

גרינבוים - חיסול המטה באוקסובר - חיסול אצל 20.9.48 - חיסול המטה של פלמח באוקסובר.

כשהגשתי חוק שרות הבטחון ביום 15.8.49 והסברתי שבעיה הבעיות של צבאנו הוא

באיכותו העליונה - איכותו המקצועית הארגונית, ההלוצית המוסרית והאינטלקטואלית -

חלק עלי ריפתין בשם מפ"מ (שאז כללה גם את אה"ע, והוא דרש צבא עממי". כידוע נקראו

המדינות הקומוניסטיות שמחוץ לרוסיה בשם דימוקרטיה "עממית", אחר כך בא הוויכוח

בכנסת כשהצעתי חינוך ממלכתי במקום חינוך של זרמים שונים שהיה נהוג בישיבה לפני

המדינה.

בסעיף השני של חוק החינוך הממלכתי קבענו - וזה היה הסעיף היחיד שנוסח על

ידי, השאר נוסח על ידי פרופ. בן-ציון דיגור, שהיה אז שר החינוך - כי "החינוך

ישתת על ערכי חרבות ישראל והישגי המדע; על אהבת המולדת ונאמנות מדינת ישראל ולעם

ישראל; על אימון בעבודה חקלאית ובעבודה; על הגשמה חלוצית; על שאיפה לחברה

בנויה על הרבות, שויון, סובלנות עזרה הדדית ואהבת הבריות".

מפני חלקה על חוק זה, ודרשה בחי ספר של זרם עובדים לחוד וזרם כללי לחוד,

כמו שהיה לפני המדינה.

רחוק אני מלשולל זכויותיהם של שני הקבוצים - המאוחד והארצי - שהם בעצם מהווים

את אה"ע ומפ"ם - בהתייכנות, בהגנה וגם בצהל. אבל הם נשארו עד היום כיתות, עם תפיסה

סקטנטית, ואינם רואים השליחות הלאומית שמוטלת על חנוכת הפועלים, ולמעשה אם כי

לא להלכה זרה להם השאיפה להיות לעם.

ומה שקרה במערך - שהרוב במפלגה נכנע לתפיסה הכיתתית של אה"ע (לא אכנס פה

להסביר הנימוקים ההיסטוריים והאישיים של התרחשות זו, - וחברי ואנכי שפרשו מהמערך

והתארגנו ברפי נשארו נאמנים לעיקר המרכזי של חנוכתנו), זו שהבעתי כאשר נבחרתי

בפעם הראשונה להנהלה הציונית, והבעתי אותה בועידת ההסתדרות שנחכנסה אחרי הקונגרס

הי"ג בשנת 1933, כי הנאמנות לייסוד הפועל כרוכה בנאמנות לייסוד האומה, ובפעולתנו

אנו צריכים לזכור כל הזמן שאנו עושים שליחותו של העם, ולכן שאיפתנו היא ממעמד לעם

ולא ממעמד לכה. שתי נטיות אלה נאבקו כל הזמן בחנוכתנו, וכשגברה הטבעה הכיתתית

שבאו באה"ע - והיא באה לידי ביטוי במערך, גם בסידורים כלפי ההסתדרות רשימה אחת

לפני הבחירה ושתי סיעות לאחר הבחירות אם הרוב לא ישמע למיעוט, וגם בבחירות לכנסת -

כפית המיעוט על הרוב לשמר את משטר הבחירות המסייע לרובי סיעות ומונע ליכוד ורכוז

העם בשתי מפלגות עיקריות, אחת הרוצה בשמירת הקיים, כשטרנים באנגליה, והשניה שיש

לה חזון ההמורה, כמפלגת העבודה הכריזתית, וכל אחת מהן נאבקות על רכישת רוב העם

באמצעים דימוקרטיים - ראינו צורך להיות נאמן לתוכן ולערכים החברתיים והלאומיים שהם

היו בשבילנו תוכן המפלגה ולא הסגרת שהחרוקנה מערכים אלה.

אנו פנינו לחמורה, לא רק לחמורה חברתית אלא גם לחמורה חינוכית אבל לא בכיוון
הפוך ממעמד לכת, אלא ממעמד לעם, ומה שאמרחי בכנסת כשהכאתי חוק שרות הבסחון אני אומר
לעם: עלינו לשמור על איכותנו, איכותנו המוסרית והאינטלקטואלית, כי באלה כוחנו, ולא
נתן לזלזל באמת ובצדק, כשם שלא נלאה להעלות בטנה לשנה הרמה החינוכית, הסכנית והעלאת
טריון העבודה, שהוא התנאי ההכרחי להעלאת רמת החיים ולעצמאותנו הכלכלית וגם לבטחוננו.
כי בטחונותלוי בשנים: הגדלת כוחו המרתייע של צה"ל - והגברת מעמדנו הבינלאומי, ולפען
שני אלה עלינו להקפיד על הטוהר המוסרי של מוסדות המדינה, לעקור מתוכנו כל פחד
ורמיה, ולשאת ברמה ובכנות דבל הצדק, האמת והשאיפה של חנועת הפועלים החלוצית ליהפך
לעם שיהיה ראוי לנבואת ישעיה שאמר: "ואחנך לברית עם ולאור גויים".

ביום 4.11.48 החליטה מועצת הבטחון בפריס על פי הצעה אמריקה, סין ובריטניה לדרוש

שני הצדדים :

(א) לשבת לעמדות שהחזיקה לפני הפרת ההפוגה האחרונה בנגב,

(ב) לבוא במו"מ ישיר או באמצעות הממונה לשם סימון קווי הפוגה קבועים ואזוריים

ניסרלים שיבטיחו את השמירה על ההפוגה בעתיד.

אם שני הצדדים או אחד מהם יסרב לציית לדרישות הללו תקום ועדה של שבע אומות

הכוללות את חמש המעצמות הגדולות בצירוף נציגי בלגיה וקולומביה, שמחמקדה יהיה למסור

דו"ח בפני מועצת הבטחון על הצעדים שיש לנקוט בהחלט לסעיף 7 של מגילת האו"ם לפי סעיף

זה יש ליישב וזכות בין אומות בדרך מו"מ, סנקציות או שימוש בכוח.

הצעה אוקריינית קראה למו"מ ישיר בין היהודים והמצרים. רק אוקריינה וברית

המוצות הצביעו בעד, סוריה הצביעה נגד, כל השאר (8 מדינות) נמנעו.

בעד ההחלטה שנחקלה הצביעו חשעה בעד, אוקריינה נגד, ברה"ם נמנעה.

- - - - -

ההצעה האנגלו-סינית הוצעה בוועדת משנה של מועצת הבטחון ביום 2 בנובמבר.

זו מסילה על שני הצדדים לסגת אל הקוים שהיו קיימים לפני 14 באוקטובר, וכן קובעת הקמת

ועדה בת 7 שהעבר הצעה עונשין נגד הצד שלא ימלא אחרי הפקודה.

- - - - -

ועדת משנה של מועצת הבטחון מורכבת מנציגי בריטניה, סין, צרפת, בלגיה, אוקריינה

החליטה נגד דעת מנואטסקי (אוקרייני) לצוות על שני הצדדים בנגב לסגת לעמדותיהם

הקודמות ולהקים ועדת משנה של 7 מורכבת מחמשה חברים קבועים ונציגי בלגיה וקולומביה

שיבדקו אמצעים של הסלת סנקציות במקרה שאחד הצדדים יסרב למלא אחרי ההחלטה. ועדה זו

נבחרה ב-29 באוקטובר. פרודי הצרפתי דרש שהמצרים לא ישובו לעמדותיהם הקודמות וישאר

שטח מפורז.

ג'ורג' מרשל הגיע בליל 30 באוקטובר ללונדון.